

Synodálna metóda

1. Čo je to „rozlišovanie v Duchu“?

Aký je rozdiel medzi debatou a rozlišovaním v Duchu?

V **debate** ťa počúvam preto, aby som vyvrátil tvoje slová. Kým ty rozprávaš, ja si v mysli brúsim nože. Pripravujem si protiargument. Mojm cieľom je presvedčiť ťa, že mám pravdu ja.

V **rozlišovaní v Duchu** ťa počúvam preto, aby som počul, čo hovorí Duch Svätý *skrze* teba.

To je obrovský posun. **Duch Svätý hovorí cez celý Boží ľud.** Nielen cez kňaza. Nielen cez doktora teológie. Ale aj cez babičku v zadnej lavici, cez tínedžera a cez toho tichého človeka, ktorý sa nikdy nehľási. Ak veríme, že Duch je v každom, potom mojou úlohou nie je presvedčiť ťa; mojou úlohou je „tážiť zlato“ z toho, čo hovoríš.

Táto metóda mení dynamiku v miestnosti:

- v hierarchii sa pozeráme na predstaveného;
- v debate sa pozeráme na oponenta;
- v Duchu sa pozeráme do stredu, kde je Kristus.

Nesnažíme sa dosiahnuť väčšinový súhlas (51% proti 49%). Snažíme sa dosiahnuť **harmóniu**. Predstavte si zbor. Bas a soprán sú veľmi odlišné. Ak sa bas snaží spievať sopránovú linku, je to škaredé. Ale ak sa navzájom počúvajú a sledujú dirigenta, vytvárajú harmóniu, ktorú by ani jeden z nich nedokázal vytvoriť sám.

Rozlišovanie v Duchu nie je len technika – je to **teologická pravda v praxi**. Veríme, že vzkriesený Kristus vytvára nielen vykúpených jednotlivcov, ale aj Cirkev. **Spolu vieme o Bohu a jeho diele vo svete viac, než vieme sami.** Preto nie je rozlišovanie v Duchu len o zbieraní názorov, ale o objavovaní spoločnej múdrosti, ktorú Duch vkladá do celého Božieho ľudu.

Keď Mária navštívila Alžbetu (Lk 1, 39-56), nestretli sa len dve ženy – stretli sa dve viery, dve skúsenosti s Bohom. A keď Alžbeta počula Máriin pozdrav, „dieťa poskočilo v jej lone“. Toto je obraz duchovného rozhovoru: keď zdieľame našu vieru a skúsenosť, Duch „poskočí“ medzi nami a privádza nás k novému poznaniu.

Tri úrovne počúvania

V duchovnom rozhovore nepočúvame len slová druhého. Počúvame na troch úrovniach:

1. **čo hovorí** – obsah, fakty
2. **čo chce povedať** – zámer, význam
3. **kto je táto osoba** – jej jedinečnosť, jej prítomnosť pred Bohom

Pozornosť pri počúvaní je **aktom úcty, víťania a pohostinnosti** voči druhým, takým, akí sú. Každý je expert na svoju vlastnú skúsenosť.

2. Metóda troch kôl

*Ticho, úvodná
modlitba
a počúvanie
Božieho slova*

OSOBNÁ PRÍPRAVA

Zveriť sa Otcovi, v modlitbe sa spojiť s Ježišom a načúvať Duchu Svätému. Následne si každý pripraví svoj príspevok k téme, o ktorej sa bude rozlišovať.

PRVÉ KOLO: VZIAŤ SI SLOVO A POČÚVAŤ

Vychádzajúc z vlastnej skúsenosti a modlitby sa zapojí každý, keď príde na neho/ňu rad a pozorne počúva príspevky ostatných.

DRUHÉ KOLO: DAŤ PRIESTOR INÝM

Vychádzajúc z toho, čo povedali ostatní, každý sa podelí s tým, čo najviac v ňom/nej zarezonovalo, alebo čo vzbudilo najsilnejší nesúhlas, pričom dáva pozor na prítomnosť Ducha Svätého: „Keď som počúval/la, horelo mi srdce?“

TRETIE KOLO: SPOLOČNE TVORIŤ

Vedíme dialóg o tom, čo sa povedalo, aby sme rozpoznali a zhromaždili ovocie rozhovoru v Duchu Svätom; rozpoznať intuície a zhody; identifikovať odlišnosti a ďalšie otázky. Nechať zaznieť prorocké slová. Je dôležité, aby sa každého názor odzrkadlil v záverečnom súhrne rozprávania. „K akým krokom nás povzbudzuje Duch Svätý?“

ZÁVEREČNÁ MODLITBA POĎAKOVANIA

Ako to robíme prakticky? Vyvinula sa štruktúra, ktorú často nazývame „trojkolové rozlišovanie“. Je to jednoduché, ale vyžaduje si to disciplínu.

Základné pravidlá (vysvetliť ich na začiatku):

- hovoríme za seba, v prvej osobe („ja“)
- nehodnotíme, neradíme, neopravujeme
- neskáčeme do reči
- každý sa môže zdržať vyjadrenia
- ticho je súčasťou rozhovoru
- počúvame aktívne, nepripravujeme si hneď reakciu

Tieto dohody chránia dôstojnosť osoby a sú základom synodálneho štýlu.

1. kolo: „ja“ – max. 3 minúty každý

V prvom kole každý hovorí z **poznania a pocitov**, nielen z hlavy alebo len zo srdca. To znamená, že zdieľam nielen myšlienku („Myslím si, že...“), ale aj to, čo sa vo mne dialo, keď som sa pri tom modlil.

Napríklad namiesto: „Myslím si, že by sme mali viac pomáhať chudobným“, hovorím: „Keď som sa modlil za našu farnosť, cítil som smútok nad tým, koľko ľudí okolo nás trpí. A potom som pocítil túžbu urobiť niečo konkrétne.“

Tento spôsob hovorenia **umožňuje druhým vidieť, ako Duch pracuje vo mne**, nielen počuť môj názor.

Dôležité pravidlá pre 1. kolo:

- nikto neprerušuje
- nikto nereaguje ani nekritizuje
- každý má rovnaký čas – to je otázka spravodlivosti v skupine
- ticho po každom zdieľaní dovoľuje, aby „myšlienky dozreli“

Všetci ostatní praktizujú „aktívne počúvanie“. Nepočúvame preto, aby sme druhého napravili, ale aby sme mu porozumeli.

Keď všetci dohovoria, nasleduje **ticho**.

2. kolo: „ty“ – max. 2 minúty každý

Po tichu ideme znova dookola. Ale tentoraz nikto neopakuje svoje vlastné vyjadrenia.

Hovorí to, čo sa ho dotklo v zdieľaní *niekoho iného*. *Čo ma v tom, čo zaznelo, oslovilo? Čo sa opakovalo?*

Môžem povedať: „*Keď Mária hovorila o svojich deťoch, pocítil som smútok,*“ alebo „*Keď Ján spomenul rozpočet, rezonovala vo mne jeho úzkosť.*“

Takto skupinu „pletieme“ dohromady. Posúvame sa od „ja“ k „ty,“ a pomaly aj k finálnemu „my“.

To je kľúčový moment: tu sa začína komunitné rozlišovanie. Tu sa buduje komunitná intimita, ktorá je apoštolská, lebo cez zdieľanie rozlišujeme aktivitu

3. kolo: „my“ – spoločné rozlišovanie

Teraz otvárame priestor pre voľnú konverzáciu. Ale otázka sa mení. Nepýtame sa: „Kto má pravdu?“

Pýtame sa:

- *„Kam nás spoločne vedie Duch Svätý?“*
- *„Aké sú body zblíženia?“*
- *„Kde ešte stále cítime napätie?“*
- *„Čo sa nám tu spoločne ukazuje ako dôležité?“*

Práca s tichom

Ticho **nie je prázdne miesto**, ale priestor na integráciu.

- krátke ticho medzi kolami
- krátke ticho po silných výpovediach
- facilitátor ticho **nevyplňuje**

Synodálne dokumenty hovoria o tichu ako o súčasť duchovného rozlišovania, nie o technickej pauze.

3. Úloha celej komunity

Rozlišovanie v Duchu nie je zodpovednosťou len moderátora. **Každý člen komunity v ňom zohráva dôležitú úlohu.**

Dispozície, ktoré každý potrebuje:

1. Návyk osobnej modlitby a uvedomenia si

Bez pravidelnej praxe spytovania svedomia neviem ani aktívne počúvať, ani z vnútornej pohľadky hovoriť. Musím poznať vlastné vnútorné hnutia, aby som ich mohol zdieľať.

2. Schopnosť hovoriť aj o pocitoch

Potrebujem integrovať myslenie, cítenie a vieru.

3. Duchovná sloboda zdieľať sa a byť zraniteľný

Ochota prijať druhých takých, akí sú. Odvaha povedať, čo sa vo mne deje.

4. Ochota nechať sa formovať skupinou

Moje osobné nádeje môžu byť preformované tým, čo Boh robí v ostatných. Stávam sa subjektom Cirkvi, nielen jednotlivcom v Cirkvi.

5. Očakávanie, že Boh hovorí ku skupine aj cez skupinu

Spolu poznáme o Bohu viac, než každý sám.

6. Pokora ako základ

Toto nie je o riešení problémov alebo o silnejších argumentoch. Je to o nasledovaní milosti a všímaní si kvality našej vnímavej pozornosti na Božiu prítomnosť.

Prekážky, ktorých sa každý musí vyvarovať:

- predstava, že Boh hovorí len k jednotlivcom
- zúžené chápanie duchovného života (je len v mysli, nie aj v srdci)
- strach zo zdieľania a zraniteľnosti
- neochota pustiť vlastné očakávania

Praktické zručnosti pre každého účastníka:

Počas 1. kola:

- pripravím si vopred, čo budem zdieľať (na základe modlitby)
- hovorím zo svojej skúsenosti, nie z teoretických poznatkov
- beriem zodpovednosť za to, čo cítim – neobviňujem ostatných

Počas 2. kola:

- zdieľam, čo sa ma dotklo v zdieľaní iných
- nevnučujem svoje poznanie, ale ponúkam ho ako dar
- počúvam, čo rezonuje v mojom srdci

Počas 3. kola:

- pomáhám identifikovať spoločné pohnútky
- pýtam sa: „Čo sa deje v druhom a vo mne? Čo tu robí Pán?“

Zvládanie napätia a konfliktu:

Viem, čo si myslíte: „*Znie to pekne, ale poznáte ľudí v mojej farnosti? Oni sa pobijú.*“

Synodalita neznamená, že neexistuje konflikt. Znamená to, že konflikt riešime inak.

Keď v skupine vznikne napätie, facilitátor neparikári. Namiesto toho to pomenujeme. Povie: „*Cítim tu napätie medzi našou túžbou ušetriť peniaze a našou túžbou pomôcť chudobným. Cítia to všetci?*“

Keď napätie pomenujeme, prestane byť strašiakom v kúte. Stane sa z neho údaj. Stane sa niečím, čo môže Duch Svätý použiť. **Niekedy je Duch Svätý priamo v tom napätí. Prvotná Cirkev v Skutkoch apoštolov (kap. 15) sa hádala o obrízke!** Mali „ostrú výmenu názorov“. Ale zostali v miestnosti, počúvali sa a dospeli k rozhodnutiu: „*Lebo Duch Svätý a my sme usúdili...*“

To je náš cieľ. Nie „ja som vyhral“, ale „my sme rozlíšili“.

4. Záver: nový spôsob ako byť Cirkvou

Cirkev sa učí znova kráčať.

Táto metóda – rozlišovanie v Duchu – nie je len technikou, použiteľnou na poradách. Je štýlom života. Predstavte si, ako by to fungovalo, keby rodiny používali túto metódu na dôležité rozhodnutia. Predstavte si, keby takto fungovali farské rady.

Posunuli by sme sa od politickej organizácie k duchovnej rodine.

Nie je to len technika – je to štýl života.

Keď sa naučíme spoločne rozlišovať, stávame sa **rozlišujúcou komunitou**. A rozlišujúca komunita je lepším nástrojom na nájdenie Božej prítomnosti, starostlivosti a vôle.

Komunitné apoštolské rozlišovanie sa ukazuje ako **nový apoštolský prístup k misii**, ktorý môže pomôcť integrovať rôzne rozmery misie do jednotnej duchovnej praxe.

Zostavili: Pavol Hrabovecký, Mária Spišiaková